

SISÄLTÖ

- 1.Lukijalle (Jarmo Paikkala)
- 2.Sukukirjan tiedoista (Jarmo Paikkala)
- 3.Itkosten talot Kotalahdessa vuonna 1830 (Antti Itkonen)
- 4.Itkosten sukukunnan perustaminen ja alkuvuodet (Antti Itkonen)
- 5.Itkusta Itkoseksi (Antti Itkonen)
- 6.Uhrikivi Leppävirran Kotalahdessa (Antti Itkonen)
- 7.Itkosia eri nimillä (Antti Itkonen)

Lukijalle

Juho Ville Itkosen vuonna 1987 ilmestynyt sukukirja Itkosten suku I, varhaisvaiheet vuoteen 1700 on nyt saamassa jatkokseen Itkosten sukuhistorian II osan. Se kattaa suurin piirtein vuodet 1700–1880. Kun kirjan sukujuonnot on suurimmalta osalta onnistuttu yhdistämään sukuhistorian ensimmäisen osan perhetauluihin, voidaan Itkosten valtaosan juuria seurata nyt 1500-luvun puolimaista 1800-luvun jälkipuoliskolle. Myöhemmän tutkimuksen on helppo jatkaa tuoreimpien sukupolvien yhdistämistä nyt painettuihin teoksiin.

Olen seurannut myös Itkosten tyttärien elämänvaiheita ja kirjannut tähän kirjaan heidän perheensä, mutta en enää seuraavia sukupolvia. Tyttärienkin vaiheiden kuvaaminen on tärkeää, koska sen avulla nähdään yhteydet muihin sukuihin ja saadaan kokonaiskuva siitä sukujen yhteisöstä, jossa Itkoset menneinä vuosisatoina elivät. Henkilöhakemisto paljastaa, että Itkosilla oli eniten yhteyksiä Holopaisiin, Hyvärisiin, Kauhasiin, Kinnusiin, Koposiin, Laakkosiin ja ennen kaikkea Laitisiin. Kirjan sivuilta tulevat tutuiksi myös monet Hämäläiset, Karvoset, Konttiset, Leskiset, Markkaset, Nyyssöset, Reinikaiset, Räsäset, Sikaset, Soiniset, Tirkkoset, Tuomaiset ja Turuset.

Ne miespuoliset Itkoset, joille en ole löytänyt sukujuontoa, löytyvät kirjan loppupuolelta, samoin useimmat juonnottamat Itkottaret, vaikka Kuopion ja Leppävirran osalta en heistä täydellistä luetteloa laatinutkaan. Länsisuomalaisiin sukuihin verrattuna on savolaisista suvuista melko helppo laatia puuteluettelo niistä suvun jäsenistä, joita ei ole yhdistetty sukupuuhun, sillä sukunimi paljastaa yhteyden, vaikka sitä ei konkreettisesti pystyttäisikään osoittamaan.

Itkosten sukukunnan sukututkimusarkisto on ollut käytössäni. En ole sisällyttänyt aineistoa sukukirjaan sellaisenaan, vaan olen tarkistanut kaiken tiedon varsinaisista lähteistä. Kaikkia yhdistykselle tietoja välittäneitä en voi nimeltä mainita, koska heidän nimiään ei aineistosta löydy. Erityisesti haluan kiittää avusta sukukunnan esimiestä Antti Itkosta ja seuran hallituksen aktiivista sukututkijaa Kirsti Kutvosta. Antti Itkonen on kirjoittanut lisäksi kirjan alkusivuille muutaman erillisartikkelin. Sukukirjan kieliasun on tarkistanut vaimoni Sirkka Paikkala. Kiitos teille!

Olen kiitollinen Itkosten sukukunnalle siitä, että sain mahdollisuuden tutustua tarkemmin Itkosten vaiheisiin parin vuosisadan ajalta varsinkin, kun olen aiemmissa tutkimuksissani joutunut usein seuraamaan vierestä myös Itkosten elämää.

Helsingin Pihlajamäessä elokuussa 2003
Jarmo Paikkala

ITKOSTEN SUKUKUNNAN PERUSTAMINEN JA ALKUVUODET

Perustaminen

Aloitteen Itkosten sukuseuran perustamiseksi teki fil. maisteri Juho Vilho (Jussi) Itkonen (1911–2000). Eläkkeelle jäätyään häntä alkoi kiinnostaa, mistä hänen synnyinseutunsa Savon Itkokset olivat peräisin. Tavallisesti sukututkimus aloitetaan itsestä ja mennään sitten taaksepäin niin pitkälle kuin päästään. Jussi valitsi kuitenkin toisen tien. Hän etsi vanhoista 1500- ja 1600-luvun lähteistä tietoja seudulla asuneista Itkosista. Vanhin merkintä löytyi Juvan Joroisten neljänneksen verokirjasta, johon Klemetti-kirjuri oli vuonna 1546 merkinnyt Lauri Itkosen viidenteen kymmenykseen eli jonnekin nykyisen Leppävirran alueelle. Jussi alkoi sitten jäljittää tämän Laurin jälkeläisiä. Pitkän ja vaivalloisen puurtamisen jälkeen hän pääsi 1700-luvun alkuun.

1700-luvun alussa laadittiin ensimmäiset Leppävirran kirkonkirjat. Vertaamalla omaa selvitystään ensimmäiseen rippikirjan tietoihin, hän havaitsi, että nämä kaikki henkilöt löytyivät myös rippikirjasta. Jussin selvitys ja rippikirja vastasivat toisiaan täydellisesti. Nyt hänelle valkeni, mistä seudun Itkokset olivat lähtöisin. Samoin hän jo aavisteli, että mahdollisesti Suomen Itkokset olivat laajemminkin samaa alkuperää. Myöhemmät selvitykset osoittivat, että Jussi oli oikeassa.

Jussi katsoi, että varmaan muutkin Itkokset voisivat olla kiinnostuneita juuristaan ja parhaiten tämä kävisi sukuseuran puitteissa. Hän soitteli sitten muutamille puhelinluettelosta valitsemilleen Itkosille ja näin ensimmäinen palaveri saatiin kokoon Ensio Itkosen autokoululle 18.3.1983. Perustava kokous päätettiin pitää jo 23.4.1983 Finjetin terminaalissa Helsingin Katajanokalla. Paikalle saatiin yli 100 henkilöä ja yksimielisesti päätettiin perustaa sukuseura ja nimeksi hyväksyttiin Itkosten sukukunta. Sukukunnan rekisteriin merkitsemistä varten tarvittiin perustamisasiakirja, ja sen allekirjoittivat ensimmäisen hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri.

Hallitukset

Vuosina 1983–1987 kuului hallitukseen 9 jäsentä, joista kolmasosa oli vuosittain erovuorossa. Vuodesta 1988 alkaen on uusittujen sääntöjen mukaan sukukokousten väli kolme vuotta ja myös 8-jäseninen hallitus valitaan 3-vuotiskaudeksi. Hallituksen kaikki jäsenet ovat kauden päätyttyä erovuorossa.

Hallitus Varkaudessa 1997. Seisomassa vasemmalta Kalevi, Jaakko, Antti, Risto M., Risto ja Ensio Itkonen. Istumassa Jussi Itkonen ja Sinikka Sipola.

Ensimmäisen 20 vuoden aikana ovat hallituksessa toimineet seuraavat henkilöt:

Antti Itkonen – Helsinki – 20 vuotta
Ensio Itkonen – Helsinki – 20 vuotta
Risto Itkonen – Hämeenlinna – 20 vuotta
Jussi Itkonen – Helsinki – 17 vuotta
Kalevi Itkonen – Iisalmi – 17 vuotta
Rauni Nuppola – Nurmes/Nummela – 14 vuotta
Olli Kekäläinen – Leppävirta – 13 vuotta
Jaakko Itkonen – Varkaus – 9 vuotta
Anna-Liisa Heiskanen – Varkaus – 6 vuotta
Kirsti Kutvonen – Järvenpää – 6 vuotta
Helena Itkonen – Tampere – 6 vuotta
Sinikka Sipola – Savonlinna/Joensuu – 3 vuotta
Veikko Itkonen – Siilinjärvi – 3 vuotta
Sirpa Hänninen – Järvenpää – 3 vuotta
Terho Itkonen – Nurmijärvi – 1 vuosi

Hallituksen puheenjohtajana ja samalla sukukunnan esimiehenä toimi Jussi Itkonen vuosina 1983–1986 ja Antti Itkonen vuodesta 1987 lähtien. Varaesimiehenä on toiminut koko ajan Ensio Itkonen.

Vuosina 1983–1986 toimi sihteerinä Antti Itkonen ja rahastonhoitajana Kauno Itkonen Vantaalta. Tämän jälkeen tehtävät yhdistettiin ja sihteeri/rahastonhoitajana on toiminut vuodesta 1987 lähtien Risto M. Itkonen Helsingistä.

Varsinaisina tilintarkastajina ovat toimineet Jorma Itkonen koko ajan, Matti O. Itkonen vuosina 1983–1989 ja sen jälkeen Juhani Itkonen.

Vasemmalta Antti, Ensio ja Jussi Itkonen

Jäsenistö

Maksavia jäseniä on ollut vuosittain seuraavasti:

- 1983 – 157
- 1984 – 214
- 1985 – 236
- 1986 – 224
- 1987 – 275
- 1988 – 258
- 1989 – 242
- 1990 – 218
- 1991 – 235
- 1992 – 235
- 1993 – 227
- 1994 – 228

1995 – 205
1996 – 232
1997 – 235
1998 – 230
1999 – 229
2000 – 252
2001 – 230
2002 – 212

Pääosa jäsenistä on suvun nykyisiltä valta-alueilta Savosta ja pääkaupunkiseudulta. Noin kolmasosa kaikista Itkosista asuu edelleen Savossa, lähinnä Kuopion–Leppävuiran–Varkauden alueella. Toinen samansuuruinen ryhmä löytyy pääkaupunkiseudulta.

Sukuseuraan liitytään yleensä vasta varttuneella iällä ja siksi poistuma on tavanomaista suurempi. Kuitenkin joukostamme kuoleman kautta poistuneiden tai muista syistä eronneiden tilalle on onnistuttu hankkimaan uusia jäseniä niin, että jäsenmäärä on pysynyt koko ajan yli 200:n.

Leppävuiran sukukokouksessa 1988 hyväksyttiin ensimmäiseksi kunniajäseneksi sukukunnan syntyyn ratkaisevalla tavalla vaikuttanut Jussi Itkonen.

Risteily Oulujoenalla vuonna 1994. Etualalla Arja-Leena Itkonen ja Risto M. Itkonen.

Sukutuotteet

Heti alkuun aloitettiin oman sukuvaakunan kehittäminen. Suunnittelu tilattiin heraldikko Salme Erikssonilta uhrikiviaiheen pohjalta. Hän onnistui toteutuksessa varsin hyvin. Suomen Heraldinen seura on merkinnyt tämän vaakunan rekisteriinsä 31.5.1984 numerolla 122. Vaakuna on aiheena useimmissa sukutuotteissa. Ensimmäisinä toteutettiin rintamerkki ja pöytäviiri. Lisäksi on valmistettu mm. vaakunalla varustettuja kirjekuoria ja -paperia sekä tarroja. Oikeus käyttää vaakunaa on Itkosten Sukukunta ry:llä ja sen jäsenillä.

Jussin kirjoittama kirja ITKOSTEN SUKU I ilmestyi vuonna 1987.

Sukututkimus

Tutkimuksen valossa näyttää selvältä, että kaikki Suomen nykyiset noin 1 800 Itkosta ovat vuoden 1840 paikkeilla silloisesta Suur-Jääskestä Leppävirralle muuttaneen Lauri Itkosen jälkeläisiä. Kaikkien jo tutkittujen Itkosten sukuhaarat päätyvät poikkeuksetta Leppävirran Kotalahteen. Moneen muuhun sukunimeen perustuvaan sukuseuraan verrattuna meillä on selvä lähtökohta eli 1500-luvun alusta vain yksi kantaisä, josta kaikki sukuhaarat polveutuvat.

Jussi Itkonen on selvittänyt kirjassaan ITKOSTEN SUKU I ensimmäiset kuusi sukupolvea eli Itkoset ajalta 1500–1700. Tästä eteenpäin ajanjaksolta 1700–1880 selviävät kaikki sukuhaarat tästä ammattisukututkija Jarmo Paikkalan kirjasta. Monet haarat on selvitetty nykyhetkeen saakka.

Itkosia Kirvun kirkomaalla vuonna 1999.

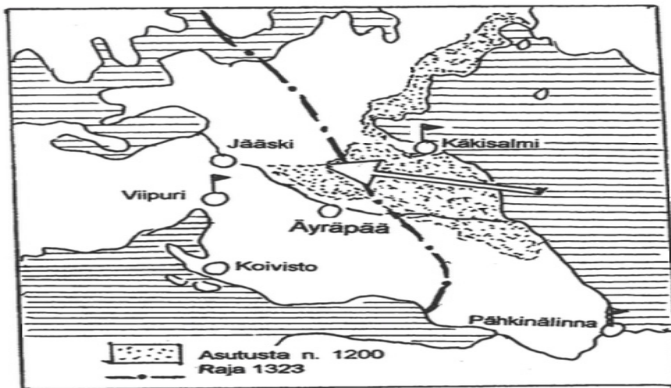
ITKUSTA ITKOSEKSI

Itkosten kuten monen muunkin Suomea asuttamaan siirtyneen suvun juuret ovat Suomenlahden ja Laatokan eteläpuolisella alueella Itämeren suomalaisten asuinsijoilla. Täältä Itkosten suku tuli Suomeen ITKU-nimisenä.

Nimen Itku alkuperä

Maisteri Jussi Itkonen on selvittänyt nimen alkuperää ja hänen mukaansa ratkaisu löytyy lyydiläismurteiden etymologisesta sanakirjasta. Siellä "itk" ja "itku" merkitsevät itkuvirttä. Myös viron kielessä "itk" on itkuvirsi ja "itku" sen genetiivimuoto itkuvirren. Sanan itku syntyminen näyttää ajoittuvan ns. myöhäiskantasuomeen, jota puhuttiin jo hyvin varhain, kielitieteilijöiden arvion mukaan jo vuonna 1000 eKr.

Sukunimeksi Itku on muodostunut todennäköisesti siten, että sen on saanut joku Itämeren suomalaisalueella asunut henkilö, joka on ollut merkittävä itkuvirsien taitaja. Nimi on sitten aikojen saatossa periytynyt isältä pojalle. Tarkkaa ajankohtaa on mahdoton selvittää, mutta tämä on tapahtunut viimeistään

Itkun Suomeen tulopaikka

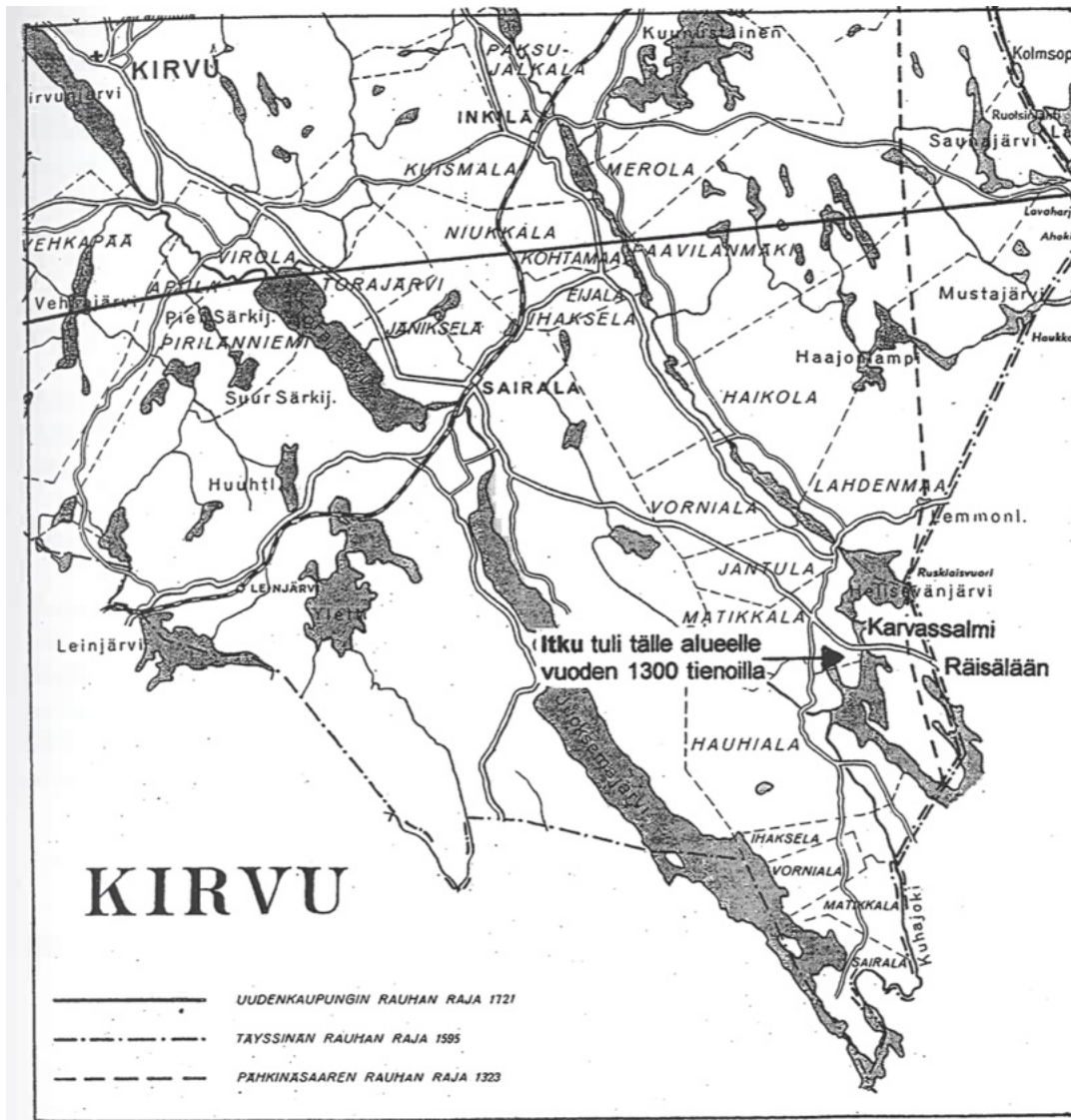
1200-luvulla - todennäköisesti jo aikaisemmin.

Itkun tulo Suomeen

Itkun tulo Suomeen ajoittunee samoihin aikoihin kuin Suomen asuttaminen etelästä päin pääasiallisesti Karjalankannaksen kautta. Arvioissa joudutaan tukeutumaan lähes yksinomaan paikannimiin ja perimätietoon.

Asutusta oli 1100-luvulla pääasiassa vain Laatokan pohjoisrannalla runsaan saariston suojaamalla alueella. Asutus laajeni sitten 1200-luvulle sisämaahan päin vesireittien varrelle. Tämän muuttoliikkeen mukana Itkukin näyttää tulleen Suomeen.

Itkun tulopaikka Helisevänäjärvi sijaitsi keskiajan lopulla silloisessa Suur-Jääskessä. Myöhemmin siitä erkanivat Ruokolahti, Joutseno ja Kirvu, johon Helisevänäjärvi sittemmin kuului. Jatkosodan rauhanteossa Kirvu jäi Venäjän puolelle.

Perimätiedon mukaan Kirvuun tulivat ensimmäiseksi Inkinen ja Kuisma. Inkilä ja Kuismala ovat paikannimiä vielä tänäkin päivänä. Inkinen viittaa selvästi Inkerinmaahan ja Kuisma (Kosmin = pyhimys) itään päin. Sitten tulivat Kopran veljekset ja näin syntyivät paikannimet Ala- ja Yläkopra. Tilaa oli vielä uusille tulokkaille ja jossakin vaiheessa saapuivat sitten Itku ja Hauhia. Itkun nimen alkuperä on selvitetty jo aikaisemmin. Hauhia merkitsee merilokkia. Tämän mukaisesti voi heidän olettaa tulleen jostakin Laatokan tai Suomenlahden rannikon tuntumasta. Hauhialan kylä näkyy kartasta.

Itku asettui Hauhialan pohjoispuolelle ja siellä on muistona sellaiset paikannimet kuin Itkunnurmenniitty, Itkunlahenniitty ja Itkuntienkorpi.

Itkun tulon aikaan ei luonnollisestikaan ollut olemassa edellisen sivun kartassa näkyvää tietä eikä Karvassalmen siltaa. Myös veden korkeus on saattanut poiketa jossakin määrin nykyisestä. Vanhojen paikannimien perusteella karttaan merkitty esi-Itkun asuinpaikka on hyvin todennäköisesti sijainnut juuri tällä alueella.

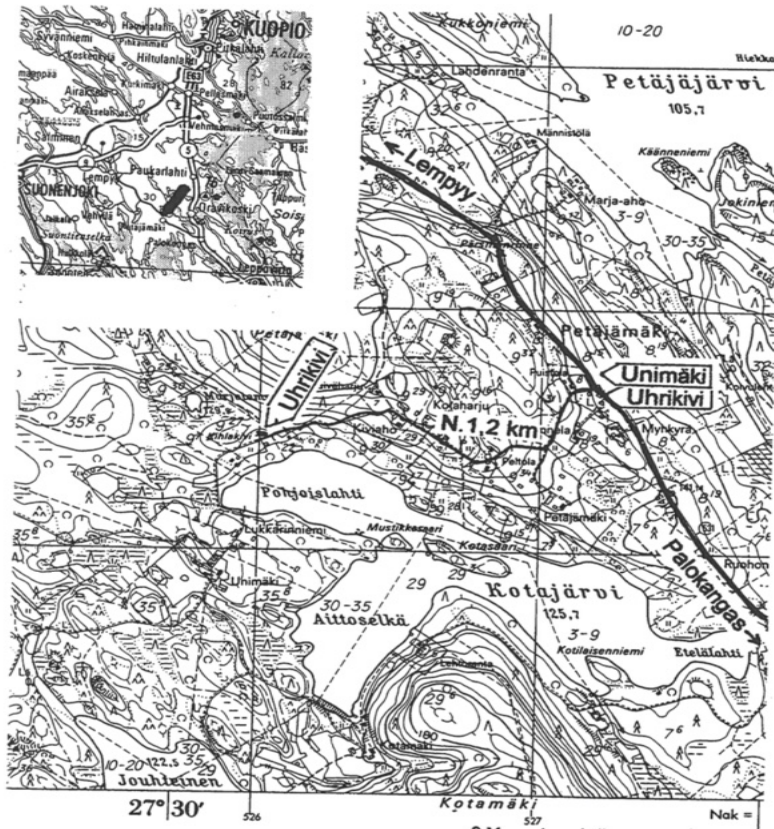
Itkosia Karvassalmen sillalla elokuussa 1999.

Näkymä Karvassalmen sillalta kauniille Helisevänjärvelle.

UHRIKIVI LEPPÄVIRRRAN KOTALAHDESSA

Kantaisämme Lauri Itkonen tuli silloisesta Suur-Jääskestä Leppävirralle vuoden 1540 paikkeilla. Lopullista asuinpaikkaansa hän etsiskeli muutaman vuoden ajan, kunnes löysi luonnonkauniin Kotajärven ranta-alueen. Täällä hän katsoi maan, metsän ja veden annin olevan riittävän perheensä toimeentulon turvaamiseksi. Hän ei halunnut kuitenkaan jättää mitään sattuman varaan, sillä hänen uskomuksensa mukaan myös jumalat ja haltijat piti saada asialle myötämielisiksi. Niiden lepyttämiseksi täytyi suorittaa uhritoimituksia. Luontevaksi uhripaikaksi löytyi iso siirtolohkare, joka silloin oli todennäköisesti kaskimaalla ja hyvin näkyvällä paikalla. Hän ryhtyi tuumasta toimeen ja hakkasi luultavasti poikansa Lassin avustamana kiveen ensimmäiset uhrikupit. Varsin todennäköistä nimittäin on, ettei kukaan muu ollut niitä tehnyt tällä aiemmin asumattomalla seudulla.

Uhríkiven sijainti

Ensimmäisten uhraajien alkuperä selvisi siten, että kivi oli aikanaan myös rajakivenä. Leppävirran käräjillä vuonna 1644 erästä rajariitaa selvitetessä tulivat esille myös kivellä suoritettut uhritoimitukset. Tuohon aikaan oli jo kristinusko saanut jalansijan seudulla ja pakanallisia uhritoimituksia ei enää katsottu hyvällä. Fil. maisteri Juho Vilho

(Jussi) Itkonen esittää kirjassaan ”Itkosten suku I, Varhaisvaiheet vuoteen 1700” kärkeä kulkua tältä osin. Todistajaksi kutsuttu Itkosten kolmatta sukupolvea edustava Paavali Itkonen kertoi seikkaperäisesti isänsä ja isoisänsä kivellä suorittamista uhritoimituksista. Ensimmäiset uhritoimitukset näyttävät ajoittuvan vuoteen 1556.

Uhrrikuppeihin asetettiin tavallisesti uuden sadon tuotteita turvaamaan myös seuraavien satojen onnistumista. Paavali Itkonen kertoi em. käräjillä isänsä ja isoisänsä usein kertoneen, että kivelle pantu leipä ja suola olivat säilyneet kolmekin vuotta koskemattomana ja pilaantumattomana. Eräin paikoin käytettiin uhrrikuppeihin kertynyttä sadevettä lääkkeenä sairauksien parantamiseen.

On varsin luultavaa, että ilman kantaisämme Laurin aloittamia uhritoimituksia tämä kivi olisi jäänyt tavalliseksi kivenlohkareeksi muiden joukkoon. Hänen kauttaan tälle kivelle näyttää kuitenkin tulleen salaperäistä lumoa ja voimaa, ja se onkin ollut merkittävä paikka Kotalahden historiassa satojen vuosien ajan. Kiven äärellä ovat mm. kihlaparit vannoneet ikuista rakkautta. Kartoissa se mainitaankin Kihlakiven nimellä. Se on ollut myös tunnettu ”maamerkki”, kokoontumispaikka. Lähellä asuva vanha isäntä Otto Vilpponen on kertonut, että vielä 1900-luvun alkupuolella kivi oli kylän nuorison suosima kokoontumispaikka. Silloin ei vielä ollut kioskeja eikä mopoja, autoista puhumattakaan. Kivi oli kaikille tuttu ja helposti löytyvä kohde.

Tämä tiheässä metsikössä sijainnut kivi olisi todennäköisesti jäänyt unholaan, ellei Jussi Itkonen olisi löytänyt sitä uudelleen Itkosten varhaisvaiheita tutkiessaan. Museovirasto on sukukunnan aloitteesta rauhoittanut tämän harvinaislaatuisen uhrrikiven muinaismuistolain perusteella.

Itkosten sukukunta on tällä tavoin halunnut elvyttää ja säilyttää vanhaa kulttuuria ja tehdä sitä tutuksi myös nykyihmisille. Sukukunta itse pitää kiveä niin merkittävänä, että se valitsi uhrrikiven sukuvaakunansa tunnuksiksi.

Sukukunta on pyrkinyt tekemään uhrrikiven tunnetuksi myös muille kuin suvun jäsenille. Sukukunnan suorittamien toimien lisäksi mm. paikalliset lehdet ovat julkaisseet kiitettävästi asiaa koskevia kirjoituksia.

Vuonna 1988 Leppävirralla vietetyn sukukokouksen yhteydessä paljastettiin juhlallisesti arkkitehti Matti O. Itkosen suunnittelema muistolaatta. Silloin oli sateinen elokuun päivä. Kuitenkin juuri kun juhlatöimitus oli alkamassa, syntyi pilviverhoon aukko ja aurinko paistoi täydeltä terältä koko toimituksen ajan. Ehkä luojakin halusi tällä tavoin kunnioittaa perinteitä.

Maaherra Kauko Hjerppe pitämässä uhrikiven muistolaatan paljastuspuhetta. Keskellä sukukunnan esimies Antti Itkonen.

Kuvassa laatan suunnittelija Matti O. Itkonen ja airuena Tarja Itkonen.

Maaherra Kauko Hjerppe pitämässä uhrikiven muistolaatan paljastuspuhetta. Keskellä sukukunnan esimies Antti Itkonen.

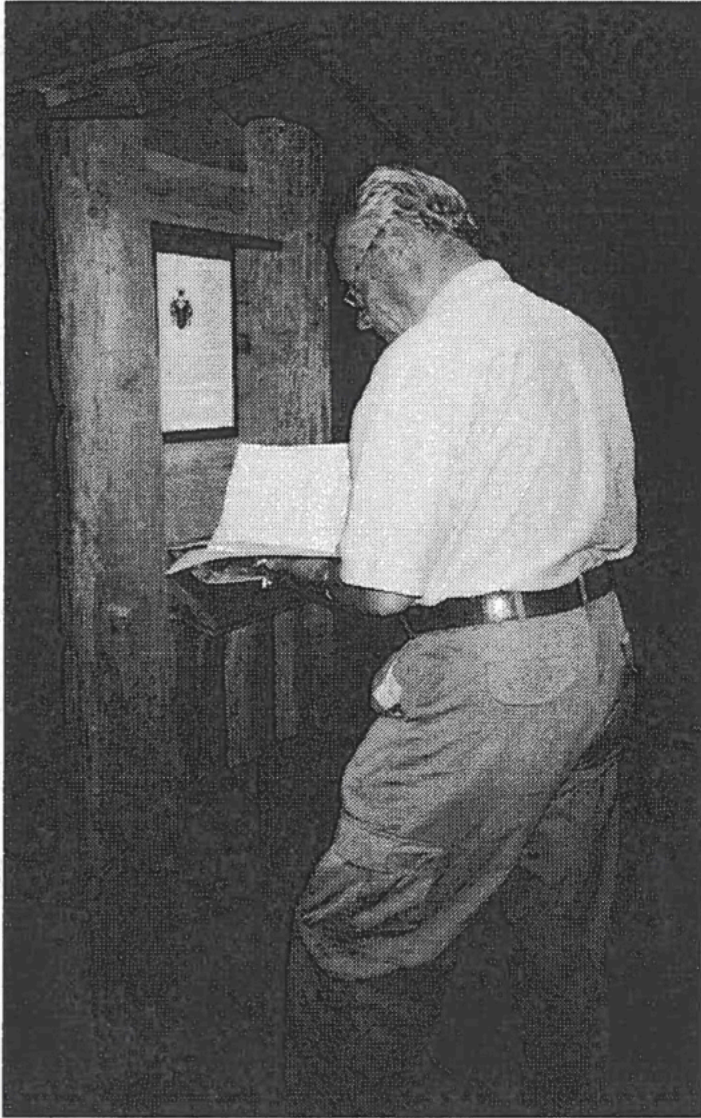

Kuvassa laatan suunnittelija Matti O. Itkonen ja airuena Tarja Itkonen.

Sukukunta osti vuonna 1993 Leskisiltä kiven ympäriltä 750 m² alueen. Jaakko Itkonen ja Väinö Heiskanen talkoojoukkoineen ovat saattaneet alueen varsin edustavaan kuntoon. Tiheä metsä on harvennettu, maapohja siistitty ja rakennettu aita alueen ympärille. Myös viitoitus on hoidettu.

Monen Itkosen esi-isät ovat astelleet näillä konnuilla yli kymmenen sukupolven ajan ja varmasti käyneet tällä kivellä lukemattomia kertoja. Toivottavasti tämä nykyisin omalla maalla oleva kivi muodostuu Itkosille eräänlaiseksi pyhiinvaelluspaikaksi. Täällä on hyvä hetki levähtää ja vaikkapa paistaa makkaroita sitä varten tehdyllä tulisijalla.

Kuvassa Antti Itkonen

ITKOSIA ERI NIMILLÄ

Itkosilla on ollut sukunimi jo uuden ajan alussa ja niinpä Laurin jälkeläisillä ei tässä mielessä ole ollut tarvetta uuden nimen hankkimiseen. Monet suvut ovat saaneet nimensä asuinpaikan mukaan, mutta Itkosista ei ole löytynyt yhtään tällaista tapausta. Päinvastoin paikat ovat saaneet nimen asukkaiden mukaan, kuten Itkonniemi, Itkonsaari, Itkonlahti, Itkonsalo, Itkonharju, Itkolanpiha jne.

Kirjurien alkuaikoina tekemät virheet, kuten Ikonen, Itkunen, Pitkänen ja jopa Eskelinen, ovat yleensä korjautuneet entiselleen lyhyen ajan kuluessa.

Itkosia oli alkuaikoina paljon sotilaina, mutta heille ei tarvinnut antaa sotilasnimeä, koska sukunimi oli jo olemassa. Kuitenkin Joroisten Kerilahdesta kotoisin olevalla Ollilla (s. 6.3.1764) jonkin aikaa käytössä ollut nimi Streng lienee tätä alkuperää.

Naispuolisten Itkosten nimenmuutoksista valtaosa on tapahtunut siten, että he ovat avioliiton solmimisen jälkeen saaneet miehensä nimen. Jotkut ovat tosin naimisiin mentyäänkin säilyttäneet vanhan nimensä ja myös yhdistelmänimiä on käytössä. On voinut tapahtua myös niin, että miehen kuoleman jälkeen lapsi on merkitty kirjoihin vaimon uuden miehen nimellä. Esimerkiksi Leppävirran Huovilassa 21.4.1804 syntyneen Paavo Itkosen äiti Anna Margareta Hiltunen meni miehensä Heikki Itkosen kuoleman jälkeen naimisiin Juho Vepsäläisen kanssa ja Paavon jälkeläisiä löytyy tänä päivänä Vepsäläisen nimisinä.

Seuraavassa tarkastellaan tapauksia, joissa henkilö on itse halunnut jostakin syystä ottaa uuden nimen. Kovin monta tällaista tapausta ei ole löytynyt.

Adam Ingman-Itkosen taidonnäytteitä. Leipäkori vuodelta 1842 ja kahvikannu vuodelta 1863. Leppävirran Osmajärvellä vuonna 1808 syntynyt Adam (Aatu) Juhonpoika Itkonen toimi kultaseppänä Kuopiossa sekä lyhyitä aikoja myös Helsingissä ja Pietarissa. Kirkonkirjoihin hänelle oli merkitty Ingman-nimen (joskus Inman) lisäksi myös Itkonen eli se oli muodossa Adam Ingman eller Itkonen. Hän oli aikanaan tunnustettu taidoistaan. Myös alan ruotsinkielisessä matrikelissa oli nimi muodossa Adam Ingman eller Itkonen. Hänet valittiin vuonna 1851 myös raatimieheksi Kuopiossa. Tässä tapauksessa nimenmuutoksen syynä oli siirtyminen ”toiseen säätyyn”. Sama syy lienee ollut myös vuonna 1831 Kuopiosta Ouluun muuttaneella suutari, ent. muusikko Adam Ekberg eller Itkosella.

Adam Ingman-Itkosen taidonnäytteitä. Leipäkori vuodelta 1842 ja kahvikannu vuodelta 1863.

Heinäveden Polvijärveltä (kuului aikanaan Leppävirtaan) kotoisin olevista serkuista Kustaa Ferdinand (s. 1870) otti nimen Ruusuvuori ja Antti Juho (s. 1876) nimen Merilehti. Kummankaan jälkeläiset eivät ole osanneet kertoa syytä nimenmuuttoon. Kun nimet istuvat varsin huonosti heidän asuinpaikkansa maisemaan, niin olisivatko serkukset vain kilpailleet siitä, kumpi keksii vetävämmän nimen savolaisten ihmeteltäväksi. Itkosperäisiä Ruusuvuoria ja Merilehtiä asuu tänä päivänä ainakin Savonlinnassa.

Leppävirran Itkolanpihassa asuneilla Krister Itkosella (s. 31.5.1849) ja hänen vaimollaan Maria Väisäsellä (s. 23.11.1854) oli kahdeksan lasta. Kaksi pojista, Toivo Herman (s. 17.5.1883) ja Urho Viljo (s. 13.8.1892), muuttivat 1900-luvun alussa Amerikkaan. Koska Itkonen sopi heidän mielestään huonosti englannin kieleen, niin he järjestelivät kirjaimia toiseen järjestykseen ja saivat Itkosesta nimen Nekton, kun jättivät vielä I:n pois. Toivo Herman toimi New Yorkissa lakimiehenä ja hän kävi mm. perustamassa vuonna 1921 ensimmäisen Vapaamuurariloosin Suomeen ja toimi sen sijaissuurvaltiaana. Hänen jälkeläisistään ei ole tietoa. Urho Viljon poika Armas (s. 1928) ja tytär Laura Nekton-McCraney (s. 1929) jatkavat Nekton-nimen perinnettä Yhdysvalloissa.

Muitakin nimenmuuttajia saattaa olla, mutta kaikkiaan Itkoset ovat olleet hyvin uskollisia nimelleen.